

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

“ЗАТВЕРЖУЮ”

Перший проректор

Андрій ГУКАЛЮК

« 23 » 1X 2022 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКА

Підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

галузь знань 23 Соціальна робота

спеціальності 231 «Соціальна робота»

Освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка

Львів 2022

Розробники:

Корнят Віра Степанівна, завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, к.пед. наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

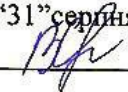
Субашкевич Ірина Романівна, к.психол. наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Столярик Ольга Юрійвна, доктор філософії соціальної роботи, асистент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Розроблено та схвалено

На засідання кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти

Протокол № 1 від "31" серпня 2022 р.

Завідувач кафедри доц. Віра КОРНЯТ

«УХВАЛЕНО» на засіданні науково-методичної комісії факультету педагогічної освіти

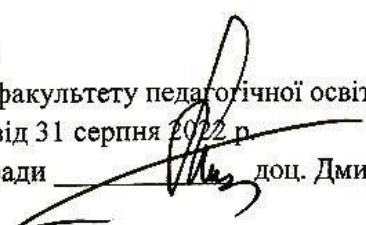
Протокол №1 від "30" серпня 2022 р.

Голова НМК доц. Любов НОС

«УХВАЛЕНО»

вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Голова вченої ради доц. Дмитро ГЕРЦЮК

©Віра КОРНЯТ, 2022

©Ірина СУБАШКЕВИЧ, 2022

©Ольга СТОЛЯРИК, 2022

© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Види практики.....	6
3. Зміст практики.....	6
4. Бази практики.....	28
5. Організація і керівництво практикою.....	30
6. Матеріальне забезпечення практики.....	37
7. Рекомендована література.....	37

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практика є невід'ємною складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Соціальна робота». Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, які вони отримали у процесі навчання, набуття і удосконалення фахових компетентностей. Вона є зв'язуючою ланкою між теоретичним навчанням майбутніх соціальних працівників, соціальних педагогів та їх самостійною роботою у закладах соціальної сфери.

Наскрізну програму практики розроблено відповідно до: Закону України «Про освіту» (2017), Закону України «Про вищу освіту» (2014), Закону України «Про загальну середню освіту» (2020), Положення про організацію освітнього процесу у Львівському національному університеті імені Івана Франка від 21 червня 2018 р., Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка від 31 жовтня 2018 р. та інших нормативних документів, Положення про проведення практик здобувачів вищої освіти Львівського національного університету імені Івана Франка (https://nmv.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/POLOZHENNYA-pro-PRAKTYKU-2021-reg_practice.pdf).

Організація, проведення, та контроль за здійсненням практики та програма відповідають Державним стандартам підготовки фахівців, передбачає виконання «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993р. №93; рекомендацій Інституту змісту та методів навчання до складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України та «Положення про проведення практик студентів Львівського національного університету імені Івана Франка».

Програма практики є основним документом для студентів та керівників практик від університету та бази практики.

Практика має неперервний характер і проводиться на другому, третьому, четвертому курсах. Її проходження є обов'язковим для всіх студентів спеціальності «Соціальна робота».

Метою практики є:

- формування та розвиток у майбутніх соціальних працівників, соціальних педагогів професійних умінь приймати самостійні рішення в умовах закладів освіти, охорони здоров'я, правопорядку, соціальних установах;
- оволодіння майбутніми соціальними працівниками, соціальними педагогами сучасними методами, технологіями, формами організації і видами професійної діяльності на рівні, що відповідає вимогам бакалавра соціальної

роботи, соціального педагога та формування на базі одержаних знань професійних умінь, навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в закладах освіти, охорони здоров'я, правопорядку, соціальної сфери;

— виховання потреби систематично поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Завдання практики:

— використання студентами набутих знань у практичній діяльності;

— розвиток професійних особистісних якостей, необхідних соціальному працівнику, соціальному педагогу;

— знайомство із специфікою роботи в різних організаціях державної та недержавної форм власності, які надають соціально-педагогічну допомогу різним категоріям отримувачів послуг;

— формування у студентів творчого та дослідницького підходів до професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки з такими навчальними дисциплінами: «Теорія соціальної роботи», «Соціальна робота у центрах соціальних служб», «Загальна та вікова психологія», «Психологія особистості», «Гене́за соціальної роботи», «Технології соціальної роботи в Україні і світі», «Основи соціалізації особистості», «Соціальна профілактика девіантної поведінки», «Деонтологія соціальної роботи», «Соціальна робота з клієнтами у складних життєвих обставинах», «Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування та основи конфліктології», «Основи соціально-правового захисту особистості», «Менеджмент соціальної роботи», «Форми організації роботи з особами з різним рівнем функціональних можливостей», «Недержавний сектор у соціальній сфері», «Соціальні технології розвитку громади», «Загальна та соціальна педагогіка», «Соціально-педагогічна діяльність у закладах освіти», «Проектна діяльність у соціальній та педагогічній сферах», «Соціально-педагогічна робота з різними типами сімей», «Арт-терапія в освіті», «Педагогічна практика зі спеціалізації».

2. ВИДИ ПРАКТИКИ

Види, тривалість та терміни проведення педагогічної практики визначаються навчальними планами. Згідно з державним стандартом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» та діючими навчальними планами для спеціальності «Соціальна робота» проводяться такі **види педагогічної практики** (витяг з навчального плану):

<i>Назва практики</i>	<i>Семестр</i>	<i>Тижні / к-ть годин</i>	<i>Форма звітності</i>
Навчальна (ознайомча)	2	2 / 90	Диференційований залік
Навчальна (волонтерська)	4	2 / 90	Диференційований залік
Навчальна (соціально- реабілітаційна)*	5	2 / 90	Диференційований залік
Педагогічна практика зі спеціалізації	6	2 / 90	Диференційований залік
Навчальна (стажерська)	7	2 / 90	Диференційований залік
Виробнича (соціальна)	8	4 / 180	Диференційований залік

* - практика без відриву від теоретичного навчання (один раз в тиждень)

3. ЗМІСТ ПРАКТИК

Навчальна (ознайомча) практика (ОК 31) – є практикою пасивною, оскільки студенти ще не працюють самостійно, хоча можуть залучатися до виконання нескладних доручень. Вона організовується за пілотним принципом, що дозволяє за короткий термін охопити різні типи і види установ та служб соціальної допомоги різних організаційно-правових форм.

Метою навчальної ознайомчої практики є сприяння оптимізації процесу адаптації першокурсників до нових умов навчання та майбутньої професії через ознайомлення з основними напрямками роботи в організаціях, що здійснюють соціальну, соціально-педагогічну та психологічну діяльність з дітьми та молоддю, а також з особливостями професійної діяльності спеціалістів різного профілю, що працюють в цих закладах; формування у студентів знань про сутність соціальних проблем суспільства та шляхи їх

вирішення державою; здійснення професійної діагностики придатності студентів до обраної професії; виявлення якостей, необхідних для успішного навчання та наступної професійної діяльності; сприяння усвідомленню своїх ціннісних орієнтацій, емоційних особливостей, інтересів, здібностей.

Завдання:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань студентів про професійну діяльність соціального працівника / соціального педагога;
- формування умінь раціонально розподіляти час, виконувати заплановане, будувати ділові стосунки, вести ділову документацію;
- сформулювати уявлення студентів про сфери застосування їхньої майбутньої професійної діяльності;
- ознайомити з різними типами установ, у яких здійснюється соціальна та соціально-педагогічна діяльність;
- мотивувати студентів до розвитку і закріплення професійно значущих якостей, формування стійких моральних поглядів на професію соціального працівника, соціального педагога;
- формувати вміння здійснювати психологічну саморегуляцію поведінки й діяльності;
- вчити осмислювати та застосовувати студентами на практиці теоретичні знання, усвідомлювати їхню значимість для успішної професійної діяльності;
- виробляти у студентів вміння спостерігати та аналізувати професійну діяльність та поведінку фахівців, поведінку клієнтів; вміння вести ділову документацію.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.
- **ЗК2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **ЗК4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК6.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **ЗК7.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- **ЗК8.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- **ЗК9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- **ЗК10.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- **ЗК12.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- **ЗК14.** Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

- **ЗК15.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

- **ФК1.** Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).
- **ФК3.** Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- **ФК4.** Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.
- **ФК5.** Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.
- **ФК6.** Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.
- **ФК8.** Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.
- **ФК9.** Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
- **ФК12.** Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.

- **ФК15.** Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.
- **ФК16.** Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

Програмні результати навчання (ПРН)

- **ПРН2.** Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.
- **ПРН3.** Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
- **ПРН4.** Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.
- **ПРН10.** Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.
- **ПРН11.** Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.
- **ПРН12.** Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
- **ПРН14.** Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.
- **ПРН17.** Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.
- **ПРН21.** Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

Навчальна (волонтерська) (ОК 32) – методологічною основою проектування практики як системного об'єкта служить особистісно-діяльнісний підхід до процесу професійного становлення фахівця соціально-педагогічної сфери. Саме включення студента в різні види діяльності, що мають чітко сформульовані завдання і його активна позиція, сприяють успішному становленню майбутнього фахівця.

Мета: розширити професійно-педагогічні знання практикантів та забезпечити опанування їх методикою соціально-педагогічної роботи з різною категорією населення, сприяти оволодінню видами професійної діяльності на рівні, що відповідає кваліфікації «бакалавр».

Завдання:

- актуалізація опорних знань студентів з соціально-психологічних дисциплін;
- поглиблення і закріплення теоретичних знань, одержаних студентами у вузі, формувати уміння застосовувати їх на практиці;
- вироблення в практикантів умінь спостерігати і актуалізувати виховну роботу та інші види робіт, що проводяться у центрах;
- виявлення можливостей соціальних інститутів у формуванні соціальної активності дітей та молоді;
- визначення інтересів і потреб населення в різних видах соціально-педагогічної діяльності з урахуванням специфіки віку, статті, освіти та ін.;
- формування адекватної самооцінки професійних досягнень студентів;
- розвиток у майбутніх соціальних педагогів прагнення до самовдосконалення і професійного самотворення.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.
- **ЗК2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- **ЗК4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК6.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **ЗК8.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- **ЗК9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- **ЗК10.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- **ЗК11.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- **ЗК12.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- **ЗК13.** Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- **ЗК14.** Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- **ЗК15.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

- **ФК1.** Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).
- **ФК3.** Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- **ФК4.** Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.
- **ФК5.** Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.
- **ФК6.** Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.
- **ФК8.** Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.
- **ФК9.** Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
- **ФК10.** Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.
- **ФК11.** Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
- **ФК12.** Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.
- **ФК15.** Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.
- **ФК16.** Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
- **ФК17.** Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів

з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

- **ФК20.** Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

- **ФК21.** Здатність здійснювати соціально-педагогічну діяльність у закладах освіти різного типу на засадах партнерської взаємодії, створювати умови для гармонійного розвитку особистості, її здібностей, організації її дозвілля.

Програмні результати навчання (ПРН):

- **ПРН2.** Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

- **ПРН3.** Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

- **ПРН4.** Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

- **ПРН9.** Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

- **ПРН10.** Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

- **ПРН11.** Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

- **ПРН12.** Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

- **ПРН14.** Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

- **ПРН15.** Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

- **ПРН17.** Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

- **ПРН21.** Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

Навчальна (соціально-реабілітаційна) (ОК 33) – у процесі практики студенти мають можливість поглибити та розширити знання про реальну діяльність соціальних працівників у закладах соціально-психологічної реабілітації; усвідомити проблеми дітей та дорослих осіб з особливими потребами та шляхи їх вирішення; працювати над удосконаленням професійних умінь і навичок.

Мета: розвиток здатності виявляти професійну ідентичність та діяти згідно цінностями соціальної роботи; закріплення практичних навичок проведення соціально-реабілітаційної діяльності з різними категоріями отримувачів соціальних послуг; набуття вмінь застосування сучасних соціально-реабілітаційних технологій, методичного інструментарію до умов діяльності фахівців соціальних служб.

Завдання:

- Поглиблення та удосконалення теоретичних знань про здійснення соціально-реабілітаційної функції і встановлення їх зв'язку з практичною діяльністю.
- Розвиток особистісних якостей, необхідних соціальному працівнику в його професійній діяльності.
- Формування професійних умінь і навичок соціальних працівників для здійснення ними соціальної реабілітації клієнтів.
- Знайомство з основними типами і видами закладів, в яких надається соціально-реабілітаційна допомога дітям: закладами для дітей-сиріт (школи-інтернати, дитячі будинки та ін.); спеціальними закладами для дітей з обмеженими функціональними можливостями; соціальними службами (медико-психолого-педагогічними, реабілітаційними соціальними службами для молоді та ін.);
- Оволодіння сучасними соціально-реабілітаційними технологіями колективної, групової, індивідуальної роботи з різними категоріями дітей, зокрема: дітьми-сиротами; з обмеженими можливостями; з девіантними формами поведінки; дітьми групи ризику.
- Створення умов для формування власного стилю діяльності майбутніх фахівців, творчого, дослідницького підходу до професійної діяльності на основі професійної рефлексії.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.
- **ЗК2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- **ЗК4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК6.** Знання та розуміння
- **ЗК8.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- **ЗК9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- **ЗК10.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- **ЗК11.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- **ЗК12.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- **ЗК13.** Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- **ЗК14.** Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- **ЗК15.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

- **ФК1.** Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).
- **ФК3.** Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- **ФК4.** Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.
- **ФК5.** Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.
- **ФК6.** Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

- **ФК8.** Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.
- **ФК9.** Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
- **ФК10.** Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.
- **ФК11.** Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
- **ФК12.** Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.
- **ФК13.** Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.
- **ФК14.** Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
- **ФК15.** Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.
- **ФК16.** Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
- **ФК17.** Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
- **ФК18.** Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.
- **ФК20.** Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.
- **ФК22.** Здатність налагоджувати співпрацю закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні особистості, сприяти її адаптації до умов соціального середовища.

Програмні результати навчання (ПРН):

- **ПРН1.** Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
- **ПРН2.** Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.
- **ПРН3.** Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

- **ПРН4.** Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.
- **ПРН6.** Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
- **ПРН9.** Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.
- **ПРН10.** Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.
- **ПРН12.** Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
- **ПРН13.** Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.
- **ПРН14.** Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.
- **ПРН15.** Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
- **ПРН16.** Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
- **ПРН17.** Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.
- **ПРН18.** Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.
- **ПРН19.** Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.
- **ПРН20.** Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.
- **ПРН21.** Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
- **ПРН22.** Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

- **ПРН23.** Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

- **ПРН 24.** Здійснювати соціально-педагогічну діяльність на партнерських засадах, налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад, створювати умови для розвитку особистості, її здібностей.

Педагогічна практика зі спеціалізації (ОК 44) – це практика, яка полягає в забезпечення майбутнім соціальним педагогам набуття практичних умінь і навичок в соціально-педагогічній діяльності, що відповідає Державному освітньому стандарту і кваліфікаційним вимогам соціального педагога.

Мета: знайомство з різними типами і видами установ та служб соціальної допомоги, з різними категоріями клієнтів соціальних служб, зі змістом і сферами професійної діяльності, з морально-етичними нормами професійної діяльності.

Завдання:

- Вивчення системи соціального виховання конкретного закладу.
- Формування цілісного уявлення про роботу соціального педагога / (педагога-організатора)освітньо-виховного закладу.
- Виконання обов'язків соціального педагога / (педагога-організатора)(у якості його помічника).
- Знайомство з системою соціального виховання конкретного закладу.
- Надбання практичного досвіду соціально-виховної роботи.
- Формування й розвиток професійних умінь і навичок самостійної роботи з дитячим колективом.
- Організація самоврядування і самодіяльності дитячого колективу.
- Організація і проведення дозвілєвої, оздоровчої, просвітницької роботи з дітьми.
- Удосконалення комунікативних, організаційних, аналітичних, діагностичних умінь і професійно-значущих особистісних якостей.
- Формування проєктивних умінь.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **ЗК4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- **ЗК9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- **ЗК10.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

- **ФК1.** Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

- **ФК11.** Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

- **ФК15.** Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

- **ФК21.** Здатність здійснювати соціально-педагогічну діяльність у закладах освіти різного типу на засадах партнерської взаємодії, створювати умови для гармонійного розвитку особистості, її здібностей, організації її дозвілля.

Програмні результати навчання (ПРН):

- **ПРН1.** Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

- **ПРН2.** Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

- **ПРН3.** Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

- **ПРН4.** Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

- **ПРН6.** Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

- **ПРН9.** Використовувати відповідні наукові дослідження та

застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

- **ПРН10.** Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.
- **ПРН12.** Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
- **ПРН13.** Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.
- **ПРН16.** Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
- **ПРН17.** Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.
- **ПРН18.** Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.
- **ПРН19.** Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.
- **ПРН20.** Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.
- **ПРН21.** Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
- **ПРН22.** Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.
- **ПРН23.** Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.
- **ПРН 24.** Здійснювати соціально-педагогічну діяльність на партнерських засадах, налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад, створювати умови для розвитку особистості, її здібностей.
- **ПРН 25.** Організовувати взаємодію закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, сприяти їх адаптації до умов соціального середовища.

Навчальна (стажерська) (ОК 34) – особливість даної практики полягає в тому, що студенти включаються в коло реальних проблем професійної праці соціального працівника, соціального педагога, ознайомлюються з реальним змістом та обсягом їх роботи.

Метою проведення стажерської практики є закріплення теоретичних знань в галузі соціальної роботи та соціальної педагогіки, а також набуття практичних навичок цієї роботи.

Завдання:

- введення студента в поле реальної професійної діяльності й самостійне функціонування в ньому;
- поглиблення та закріплення теоретичних знань, одержаних студентами у вищому навчальному закладі, вміння застосовувати їх на практиці;
- формування умінь і навичок самостійно проектувати і здійснювати професійну діяльність щодо вирішення проблем дітей, груп, сімейних стосунків, кризових ситуацій у рамках обраної спеціальності і спеціалізації;
- організація роботи відповідно до вимог та правил внутрішнього розпорядку закладу, в якому студент проходить практику, розпоряджень адміністрації і керівників практики;
- вироблення практикантами уміння спостерігати та аналізувати виховну та соціальну діагностико-психо-корекційну роботу, яка проводиться з школярами в навчальному закладі; ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної та діагностико-психо-корекційної роботи школи, з передовим соціально-педагогічним досвідом;
- підготовка студентів до проведення в навчальному закладі соціально-педагогічних занять із застосуванням різноманітних методів та інноваційних технологій;
- набуття професійного вміння вести спостереження за учнями та аналізувати виховну роботу соціального педагога;
- набуття досвіду в реалізації заходів щодо охорони здоров'я дітей;
- робота з різними категоріями дітей та молоді, які мають соціально-педагогічні та психологічні проблеми (діти з функціональними обмеженнями, діти, які залишилися без батьківського піклування, діти з неглибокими психічними відхиленнями), підліткові і молодіжні групи ризику, діти і молодь, схильні до неадекватної поведінки;
- виконання функцій соціального працівника та соціального педагога (комунікативної, організаторської, прогностичної, охоронно-захисної, діагностичної, попереджувально-профілактичної, корекційно-реабілітаційної, соціально-терапевтичної).

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.
- **ЗК2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- **ЗК4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК6.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **ЗК8.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- **ЗК9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- **ЗК10.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- **ЗК11.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- **ЗК12.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- **ЗК13.** Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- **ЗК14.** Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- **ЗК15.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

- **ФК1.** Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).
- **ФК2.** Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.
- **ФК3.** Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

- **ФК4.** Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.
- **ФК6.** Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.
- **ФК8.** Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.
- **ФК9.** Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
- **ФК10.** Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.
- **ФК11.** Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
- **ФК12.** Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.
- **ФК13.** Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.
- **ФК14.** Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
- **ФК15.** Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.
- **ФК16.** Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
- **ФК17.** Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
- **ФК18.** Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.
- **ФК20.** Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.
- **ФК22.** Здатність налагоджувати співпрацю закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні особистості, сприяти її адаптації до умов соціального середовища.

Програмні результати навчання (ПРН):

- **ПРН1.** Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові

зв'язки між соціальними подіями та явищами.

- **ПРН2.** Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.
- **ПРН3.** Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
- **ПРН4.** Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.
- **ПРН6.** Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
- **ПРН9.** Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.
- **ПРН10.** Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.
- **ПРН11.** Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.
- **ПРН12.** Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
- **ПРН13.** Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.
- **ПРН14.** Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.
- **ПРН15.** Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
- **ПРН17.** Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.
- **ПРН18.** Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.
- **ПРН19.** Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.
- **ПРН20.** Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

- **ПРН21.** Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
- **ПРН22.** Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.
- **ПРН23.** Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.
- **ПРН 25.** Організовувати взаємодію закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, сприяти їх адаптації до умов соціального середовища.

Виробнича (соціальна) (ОК 35) – це практика з поглиблення та закріплення студентами теоретичних знань з соціальної роботи, одержаних при вивченні відповідних курсів; набуття студентами досвіду проведення досліджень і практичної соціальної роботи з різними категоріями населення та в різних галузях соціальної роботи; розвиток професійної самосвідомості та самовизначення студентів.

Мета: сприяти підвищенню професійного рівня і ділових якостей соціального працівника, формувати у студентів уміння і навички самостійної роботи по оволодінню професійними функціями, сприяти набуттю практичного досвіду професійної діяльності у закладах соціальної сфери.

Завдання:

- Ознайомитися із структурою об'єкта практики.
- Розробити та здійснити план роботи на період практики за обраним напрямом діяльності.
- Здійснити аналіз об'єкта практики за напрямками діяльності.
- Працювати за конкретним напрямом діяльності об'єкта практики.
- Розробити функціональні обов'язки фахівця по виконанню завдань обраного напрямку роботи.
- Оволодіти практичними технологіями соціальної роботи з різними категоріями населення.
- Розробити власний проект реалізації соціальної програми за окремим напрямом діяльності.
- Оволодіти уміннями виконання професійних обов'язків соціального працівника у комплексі.
- Уміти встановлювати професійно-етичні відносини з різного типу клієнтами та співробітниками об'єкта практики.

- Розробити пропозиції щодо розвитку та підвищення ефективності роботи об'єкта практики за конкретним напрямом соціальної роботи.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.

- **ЗК2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **ЗК4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- **ЗК6.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- **ЗК7.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

- **ЗК8.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

- **ЗК9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- **ЗК10.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- **ЗК11.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- **ЗК12.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- **ЗК13.** Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

- **ЗК14.** Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

- **ЗК15.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

- **ФК1.** Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного,

юридичного, економічного, медичного).

- **ФК2.** Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.
- **ФК3.** Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- **ФК4.** Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.
- **ФК5.** Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.
- **ФК6.** Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.
- **ФК8.** Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.
- **ФК9.** Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
- **ФК10.** Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.
- **ФК11.** Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
- **ФК12.** Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.
- **ФК13.** Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.
- **ФК14.** Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
- **ФК15.** Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.
- **ФК16.** Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
- **ФК17.** Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
- **ФК18.** Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.
- **ФК20.** Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто

перебуває у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання (ПРН):

- **ПРН1.** Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
- **ПРН3.** Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
- **ПРН4.** Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.
- **ПРН6.** Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
- **ПРН8.** Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.
- **ПРН9.** Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.
- **ПРН10.** Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.
- **ПРН12.** Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
- **ПРН13.** Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.
- **ПРН14.** Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.
- **ПРН15.** Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
- **ПРН16.** Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
- **ПРН17.** Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й насажувати клієнтів.
- **ПРН18.** Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.
- **ПРН20.** Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній

діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

- **ПРН21.** Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
- **ПРН22.** Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.
- **ПРН23.** Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.
- **ПРН 24.** Здійснювати соціально-педагогічну діяльність на партнерських засадах, налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад, створювати умови для розвитку особистості, її здібностей.
- **ПРН 25.** Організовувати взаємодію закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, сприяти їх адаптації до умов соціального середовища.

4. БАЗИ ПРАКТИКИ

4.1. Практика здобувачів освіти проходить на базах практики, які забезпечують виконання вимог Робочої програми практики відповідного освітнього компонента. Вибір баз для проходження практики проводиться на основі аналізу виробничих та економічних можливостей установи з точки зору їх придатності для проведення навчальної ознайомчої практики. При цьому враховуються перспективи економічного та соціального розвитку соціально-педагогічної та практичної соціальної роботи, суспільний запит, шляхи постійного покращення підготовки випускників у відповідності з державним стандартом та сучасними міжнародними вимогами.

4.2. Навчальна (ознайомча) практика (ОК 31). Бази практики: Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, дитячі будинки, будинки дитини, навчально-реабілітаційні центри, освітні заклади різного типу, установи для роботи з дітьми, що опинилися у скрутних життєвих обставинах (притулок для дітей, соціальні центри), громадські та недержавні організації та установи.

4.3. Навчальна (волонтерська) (ОК 32). Бази практики: Центри соціальних служб (Львівський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді); «Служба у справах дітей» департаменту гуманітарної політики

Львівської міської ради; соціально-психологічні та кризові центри; Притулок для дітей Львівської обласної державної адміністрації; громадські та недержавні організації та установи (Центр денного перебування та підтриманого проживання «Справи Кольпінга в Україні», Благодійний фонд імені Івана Павла II); навчально-реабілітаційні центри («Джерело», «Довіра», «Надія»); загальноосвітні школи; заклади професійно-технічної освіти (Державний навчальний заклад «Ставропігійське вище професійне училище м. Львова», Львівське вище професійне училище комп'ютерних технологій та будівництва); коледжі (ВНЗ «Львівський кооперативний коледж економіки і права»); медико-реабілітаційні центри (КЗ ЛОР «Львівський обласний госпіталь інвалідів війни та репресованих»).

4.4 Навчальна (соціально-реабілітаційна) (ОК 33). Бази практики: соціально-психологічні та кризові центри; навчально-реабілітаційні центри («Джерело», «Довіра», «Надія»); медико-реабілітаційні центри (КЗ ЛОР «Львівський обласний госпіталь інвалідів війни та репресованих»); громадські та недержавні організації та установи (Центр денного перебування та підтриманого проживання «Справи Кольпінга в Україні», Благодійний фонд імені Івана Павла II).

- Педагогічна практика зі спеціалізації (ОК 44). Бази практики: Соціальні служби для дітей, сім'ї та молоді; служби у справах дітей, притулки для неповнолітніх; органи опіки й піклування; спеціалізовані соціальні служби (реабілітаційні центри для різних категорій дітей і дорослих); заклади соціального обслуговування людей похилого віку та непрацездатних громадян (інтернати, територіальні центри, служби соціального обслуговування), установи соціального захисту населення, інтернати для дітей з інвалідністю, навчально-виховні заклади для дітей-сиріт і дітей, що позбавлені батьківського піклування; приймальники-розподільники для неповнолітніх; навчально-освітні заклади для дітей та молоді (зклади загальної середньої освіти, спеціалізовані освітні заклади, школа-дитячий садок, різні типи навчально-виховних комплексів чи об'єднань, заклади загальної середньої освіти для дітей з вадами психофізичного розвитку), а також недержавні організації різних типів соціальної сфери.

4.6. Навчальна (стажерська) (ОК 34). Бази практики: соціально-психологічні служби освітніх закладів (загальноосвітні школи, школи-інтернати, дитячі будинки); соціальні служби, спеціалізовані соціальні заклади (дитячі будинки сімейного типу, соціальні притулки, реабілітаційні центри, хоспіси, геріатричні пансіонати); територіальні центри соціального обслуговування одиноких та непрацездатних громадян; управління соціального захисту; управління праці і соціальної політики; управління у

справах сім'ї, дітей та молоді; служби у справах неповнолітніх; спеціалізовані заклади пенітенціарної системи; заклади дозвілля і культурної анімації (підліткові клуби, клуби за місцем проживання, клуби за інтересами, сімейні клуби); громадські організації, благодійні фонди.

4.7. Виробнича (соціальна) (ОК 35). Базы практики: соціально-психологічні служби освітніх закладів (загальноосвітні школи, школи-інтернати, дитячі будинки); соціальні служби, спеціалізовані соціальні заклади (дитячі будинки сімейного типу, соціальні притулки, реабілітаційні центри, хоспіси, геріатричні пансіонати); територіальні центри соціального обслуговування одиноких та непрацездатних громадян; управління соціального захисту; управління праці і соціальної політики; управління у справах сім'ї, дітей та молоді; служби у справах неповнолітніх; спеціалізовані заклади пенітенціарної системи; заклади дозвілля і культурної анімації (підліткові клуби, клуби за місцем проживання, клуби за інтересами, сімейні клуби); громадські організації, благодійні фонди.

4.8. Освітньо-професійною програмою та Положенням про навчальний процес у Львівському національному університеті імені Івана Франка передбачено можливість індивідуального вибору практикантом бази практики за умови, що діяльність обраної здобувачем освіти установи, або закладу освіти дозволяє практиканту виконати завдання практики. Згода відповідної установи бути базою практики оформлюється листом-зверненням до Львівського національного університету імені Івана Франка.

4.9. Основні вимоги до бази практики:

- відповідність закладу освіти, установи, або наявність в установі підрозділу, які здійснюють діяльність, що відповідає спеціальності за якою готується здобувач освіти;
- наявність кваліфікованого персоналу, який може забезпечити фахове керівництво практикою здобувачів освіти;
- наявність умов для проходження практики, робочих місць, безпечних умов праці, доступу до фахівців, документів, інформаційних ресурсів.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Відповідальність за організацію та проведення практики студентів спеціальності «Соціальна робота» несе випускова кафедра в особі завідувача та викладачів – керівників практики.

Кафедра:

- визначає бази практики і подає заявки завідувачу практик для складання договорів з установами, організаціями та підприємствами;
- вибирає бази практики і скерує туди здобувачів вищої освіти;
- визначає відповідність баз практики вимогам підготовки фахівців різних освітніх рівнів (бакалавр, магістр);
- забезпечує заміну баз практики, які не можуть прийняти або не мають змоги забезпечити матеріалами для виконання кваліфікаційної (дипломної) роботи (за місяць до початку практики);
- за місяць до початку практики готує проекти наказів про скерування здобувачів вищої освіти на практику; проводить інструктаж за участю здобувачів вищої освіти, керівників практики і представників деканату про порядок проходження практики, видає студентам відповідну документацію (скерування на практику, програму практики, індивідуальні завдання тощо) формує методичне забезпечення практики здобувачів вищої освіти, розробляє та вдосконалює програми практик відповідно до вимог стандартів вищої освіти;
- за потреби узгоджує програму практики з керівництвом установ, підприємств та організацій;
- добирає керівників практики від кафедри;
- створює комісії для захисту практики та графік їх засідань;
- організовує захист звітів здобувачів вищої освіти про практику в комісіях;
- розглядає питання проходження практики й підсумки атестації здобувачів вищої освіти за практику на засіданнях кафедри.

Декан факультету:

- контролює вибір баз практики;
- узгоджує накази про скерування здобувачів вищої освіти на практику;
- бере участь в організації інструктивних зборів (нарад) із здобувачами вищої освіти, яких скеровують для проходження практики;
- здійснює контроль за скеруванням здобувачів вищої освіти на практику та своєчасним їх прибуттям на бази практики;
- контролює роботу кафедри на основі моніторингу проходження практики здобувачами вищої освіти;
- контролює організацію й проведення захисту практик на кафедрі;

- аналізує методичне забезпечення практики; аналізує якість проходження здобувачами вищої освіти практики та її захист;
- подає завідувачеві практики письмовий звіт про проходження практики здобувачами вищої освіти із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення її організації і термінів її проведення.

Керівник практики факультету:

- здійснює підбір закладів (служб, установ, організацій) для соціально-психологічної практики студентів спеціальності;
- забезпечує планування, організацію й облік результатів усіх видів практики в коледжі, складає проект наказу про розподіл студентів для проходження практики;
- організовує та проводить настаново-методичну конференцію на початку практики, підсумкову конференцію;
- організовує проведення підсумків практики;
- вносить пропозиції щодо вдосконалення практики, бере участь в обговоренні питань організації практики на засіданні кафедри.

Керівник підгрупи практикантів:

- здійснює підбір закладів (служб, установ, організацій) для соціально-психологічної практики студентів спеціальності;
- бере участь в організації і проведенні настановчої і підсумкової конференції зі соціально-психологічної практики;
- здійснює безпосереднє керівництво практикантами;
- разом з керівником бази практики або його заступником розподіляє студентів на робочі місця;
- затверджує індивідуальні плани роботи студентів, контролює їх виконання, організовує аналіз проведеної студентами роботи;
- інформує студентів про систему звітності з практики;
- інформує деканат про проблеми, які виникають під час проходження практики, вживає заходи для їх вирішення;
- перевіряє звітну документацію студентів про роботу за час практики і разом з соціальним педагогом (психологом) від служб (організацій, установ) виставляє оцінку за практику.

Керівник бази практики (установи, організації):

- організовує практику у відповідності до угоди та програми практики;
- забезпечує відповідні умови для проведення соціально-психологічної практики, проводить роботу з працівниками, обслуговуючим персоналом з питань практики;
- знайомить студентів зі службою (установою, організацією), організацією

роботи, штатом, з документацією, кабінетами;

- разом з керівником практики розподіляє студентів на робочі місця;
- відвідує (вибірково) заняття практикантів і бере участь у їх обговоренні;
- проводить наради на початку і в кінці педагогічної практики;
- аналізує, оцінює роботу студента, оформляє відповідну документацію.

Працівник служби (установи, організації), соціальний педагог, практичний психолог:

- ознайомлює закріплених за ним студентів зі змістом та особливостями своєї роботи;
- разом з керівником практики розподіляє між студентами види роботи;
- залучає практикантів до роботи з клієнтами;
- консультує студентів при підготовці їх до виконання завдань практики;
- бере участь в аналізі та оцінці роботи, проведеної студентами;
- бере участь у нарадах з педагогічної практики при адміністрації служби (установи, організації), а також, якщо є можливість, у підсумковій конференції за результатами практики.

Права і обов'язки студентів

Студент-практикант має право:

- внести пропозицію щодо бази проходження практики;
- з усіх питань, які виникають під час практики, звертатись до керівників практики від факультету, заступника декана, декана, адміністрації, працівників служб (установ, організацій) отримати необхідну консультацію;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення підготовки студентів до педагогічної практики, її організації і проведення;
- брати участь у зборах, нарадах, конференціях та інших заходах закладу (установи, організації), де проходить практику;
- користуватись бібліотекою, кабінетами і навчально-методичними посібниками даного закладу (установи, організації).

Студент-практикант повинен:

- до початку практики пройти медогляд, одержати від керівника практики інформацію щодо порядку оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- своєчасно виконувати всі види робіт, передбачених програмою педагогічної практики та індивідуальним планом, старанно готуватись до кожного заняття і проведення усіх видів роботи;
- бути зразком організованості, дисциплінованості, ввічливості,

працьовитості, дотримуватись правил безпеки і охорони праці, виявляти свою професійну компетентність;

- організовувати свою роботу відповідно до вимог Правил внутрішнього розпорядку закладу, служби (організації, установи), в якій він проходить практику, розпоряджень адміністрації і керівників практики;
- брати участь у настановній та підсумковій конференціях;
- дотримуватися графіку роботи, затвердженого керівником, бути присутнім на практиці протягом визначеного часу, вчасно повідомляє про причини відсутності на практиці;
- вивчати спеціальну педагогічну, методичну, психологічну літературу;
- брати участь у групових семінарах, тренінгах, консультаціях, що проводяться під час проходження практики; виконувати усі завдання, передбачені програмою практики, сумлінно готуватися до своєї роботи;
- під керівництвом викладача складати індивідуальний план практики;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку базової установи, інструкцій, розпоряджень адміністрації установи і керівників практики;
- своєчасно оформляти необхідну для практики документацію;
- здійснювати самоаналіз власної діяльності, рівня практичних умінь;
- висловлювати пропозиції щодо удосконалення організації практики, вдосконалення практичної підготовки.

Вважається, що студент, який не проходить практику, або робота якого під час практики визнана незадовільною, не виконав навчального плану даного семестру. Йому, за рішенням кафедри, може бути надана можливість повторного проходження практики без відриву від навчальних занять.

Форми контролю

Одним з факторів, що впливає на результативність та ефективність процесу практичного навчання є **оцінка результатів** діяльності студентів-практикантів, яка підтримує внутрішню позицію людини, підтверджує її правильність та у і її моральну основу.

Контроль та оцінка результатів практики здійснюється в двох аспектах:

1. Поточний контроль (результати щоденної діяльності студентів).
2. Підсумкова атестація (результативність практики за підсумками досягнення поставлених цілей навчання).

Поточний контроль під час практики здійснюється з двох сторін: з боку навчального закладу та з боку підприємства, на базі якого студент проходить практику. Як правило, оцінюється якість виконуваної роботи, береться до уваги

відвідування, дисциплінованість, ініціативність, старанність, безконфліктність практикантів.

Підсумкова атестація. Відповідно до загальних вимог студент за наслідками практики одержує оцінку, яка зановиться в його залікову книжку. Загальна оцінка за практику виводиться на основі оцінок, виставлених за різні види роботи керівником-методистом від факультету та керівником практики від бази практики за виконання програми практики, якість зданої звітної документації та за репрезентацію студентом практичної та методичної роботи під час підсумкової конференції. Таким чином, процедура атестації студентів – це процес, що протікає на різних рівнях (ВНЗ, базової установи) і здійснюваний різними людьми (груповим керівником на базі практики і викладачем-методистом).

За відсутність студента на практиці без поважних причин, а також невчасне складання та здачу документації оцінка з практики знижується.

Для оцінки ефективності практичної підготовки студента відповідно до цих критеріїв груповий керівник застосовує такі *форми* роботи: інтерв'ювання студентів-практикантів, бесіди з ними; анкетування студентів; відвідування відкритих виховних і залікових заходів (або вивчення конспектів практиканта) та їх аналіз; аналіз та обговорення з студентом відеозапису проведеного ним заняття або заходу з дитиною (групою дітей); обговорення з студентом підготовленого ним виступу на підсумковій конференції.

Звітна документація з практики оформляється в папку і складається з характеристики з місця проходження практики, щоденника практики та письмового звіту. Зміст звітної документації визначається і уточнюється в методичних вказівках окремо в залежності від виду практики

Обов'язковим для підсумку результатів практики є проведення підсумкової конференції. Студенти-практиканти звітують про роботу під час практики на кафедрі після подання (протягом останнього тижня практики) на перевірку звітної документації груповому керівнику і методисту.

Звіти студентів про роботу, яка виконувалась впродовж практики, приймаються на кафедрі соціальної роботи і соціальної педагогіки у вигляді заліку (диференційного заліку). Студент складає залік комісії, до складу якої входять завідувач кафедри, заступник завідувача кафедри з практик), методист, груповий керівник. Оцінка з практики враховується нарівні з іншими оцінками, які характеризують успішність студента і враховуються при призначенні стипендії. Відсутність диференційованого заліку з практики вважається академічною заборгованістю за відповідний семестр і відпрацьовується за окремим планом.

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання результатів практики студентів:

- **ступінь** виконання студентами завдань практики;
- **якість** педагогічних знань, виявлених під час практики та їх відображення у звітній документації;
- **рівень** сформованості умінь та навичок практичної роботи студентів як майбутніх фахівців.

Зміст критеріїв оцінювання результатів педагогічної практики:

Оцінка «**відмінно**» (91 – 100 А) – всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і творчо використовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами соціально-педагогічної діяльності. Виявлено вміння проводити заходи, консультації, бесіди із застосуванням інноваційних технологій педагогічної діяльності, будувати стосунки з учнями та вчителями. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

Оцінка «**дуже добре**» (81 – 90 В) – завдання виконано правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння студента застосовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами соціально-педагогічної діяльності. Виявлено вміння проводити консультації з батьками, колегами, бесіди і заходи з дітьми, але вони шаблонні, не виявлено творчого, індивідуального підходу. Виявлено вміння встановлювати контакт з учнями та вчителями. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «дуже добре».

Оцінка «**добре**» (71 – 80 С) – завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань, зокрема підготовка до заходів, допускалися незначні помилки. Виявлено вміння проводити тренінги, консультації, але не спостерігається самостійної творчої думки. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи

керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

Оцінка «задовільно» (61 – 70 «D») – завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник оформлено без дотримання вимог. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Оцінка «достатньо» (51 – 60 «E») – завдання виконано з помилками. Всі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Оцінка «незадовільно» (50 і нижче) – завдання невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками або відсутня.

6. МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

Матеріальне забезпечення практики магістрів здійснюється Львівським національним університетом імені Івана Франка відповідно до законодавств

Витрати на практику студентів є складовою частиною загальних витрат на підготовку фахівця

Під час проходження практики за студентами зберігається право на отримання академічної (соціальної) стипендії відповідно до рейтингу успішності за результатами семестрового контролю.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дутчак І. І. Організація та проведення практики з образотворчого мистецтва у школі : методичні рекомендації для керівників практики і студентів 6 курсу ОКР «бакалавр» зі спеціальності «Образотворче мистецтво» / І.І. Дутчак, Н.В. Казакова. – Хмельницький: відділ педагогічної практики ХГПА, 2013. – 17 с.
2. Машкіна Л.А. Педагогічна практика у системі ступеневої підготовки вчителів початкових класів: Програма та методичні рекомендації щодо її реалізації. – Хмельницький: Вид-во ХГПІ, 2006. – 52 с.

3. Неперервна педагогічна практика студентів / За ред. М.М. Фіцули – Тернопіль, 2001. – 15 с.
4. Організація наскрізної практики студентів за спеціальністю 6.010106 «Соціальна педагогіка» (Методичні рекомендації для організаторів соціально-педагогічної практики) / За заг. ред. Капської А. І. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – 41 с.
5. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Наказ Міністерства освіти України від 2 червня 1993 №161 // Освіта України: Нормативно-правові документи. – К.: Міленіум, 2001. – С. 382 – 399.
6. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти № 351 (0351281-94 від 20.12.94) // Інформ. зб. Міністерства освіти України. – 1993. – № 17 – 18. – С. 16 – 30.
7. Практична підготовка студентів із спеціальностей «Соціальна педагогіка» та «Соціальна робота» (Методичні рекомендації для організаторів соціально-педагогічної практики) / Упорядники В.А. Поліщук, Н.С. Матвійчук. – Тернопіль: ТДПУ, 2000. – 24 с.